

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 886
van **ORTWIN DEPOORTERE**
datum: 20 september 2017

aan **JO VANDEURZEN**
VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Drugs in en rond scholen - Preventie, aanpak en overleg

Elke dag stelt de politie gemiddeld twee processen-verbaal op voor drugsfeiten in en aan onze scholen. Dat blijkt uit politiecijfers die werden opgevraagd bij de federale minister van Binnenlandse Zaken. In de eerste drie trimesters van 2016 ging het om 621 gevallen.

De afgelopen jaren was er een dalende trend (van 1.023 feiten in 2013 over 920 in 2014 naar 781 in 2015), maar voor het hele jaar 2016 zal het cijfer wellicht stagneren of zelfs lichtjes stijgen.

In de meeste gevallen worden de pv's opgemaakt voor drugsbezit, maar ook voor dealen en in mindere mate drugsgebruik. Meer dan 80% van de feiten vindt plaats op de middelbare school en ruim drie op de vier pv's handelen over cannabis. De scholen in Oost-Vlaanderen spannen de kroon.

1. Kan de minister vanuit zijn contacten met het werkveld en in het bijzonder met de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (VAD) deze cijfers bevestigen?
2. Zijn er specifieke (bijkomende) preventieve acties gepland in en rond middelbare scholen?
3. Werd overleg gepleegd met de Vlaamse minister van onderwijs en de federale minister van Binnenlandse Zaken om deze drugsproblematiek aan te pakken? Wat zijn de concrete resultaten daarvan?
4. Worden de lokale overheden en scholen betrokken bij de preventie? Zo ja, op welke manier?

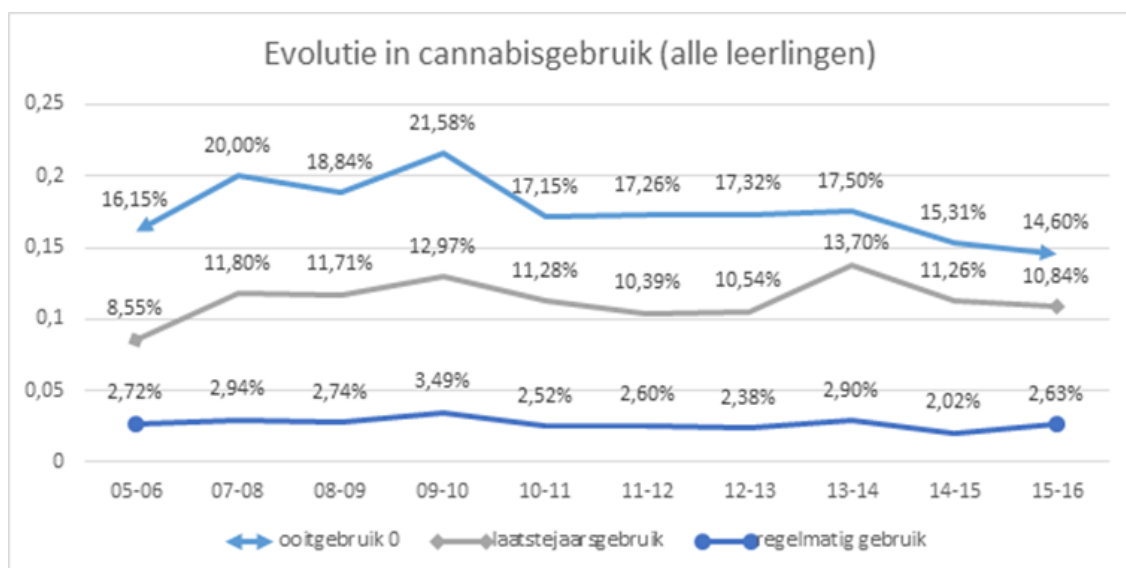
ANTWOORD

op vraag nr. 886 van 20 september 2017

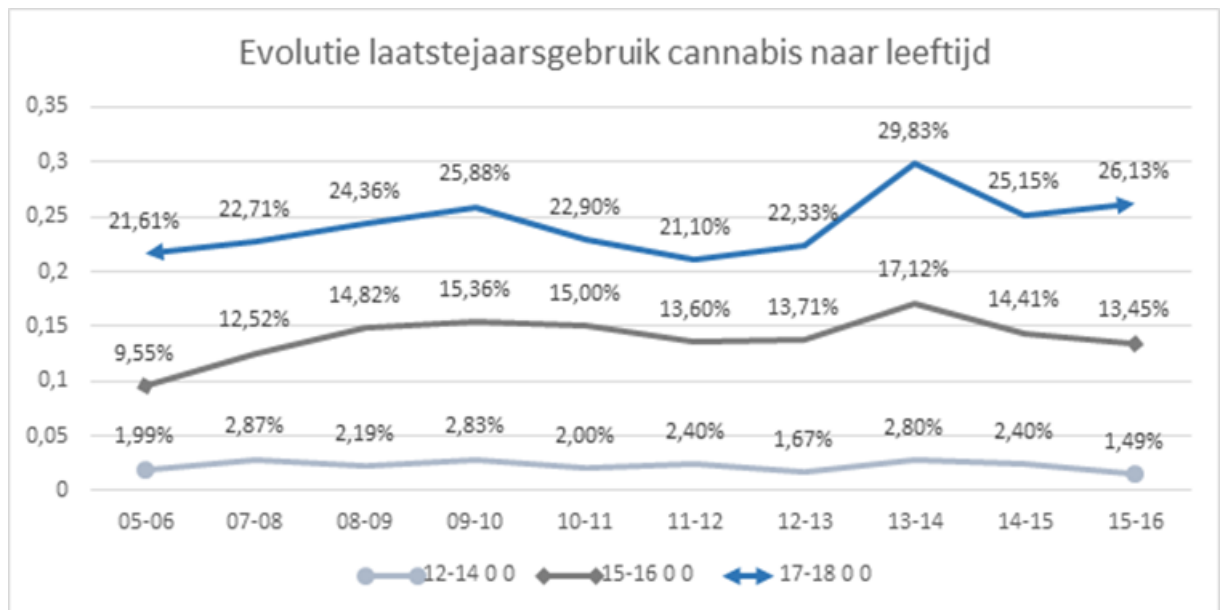
van **ORTWIN DEPOORTERE**

1. VAD geeft aan geen signalen te hebben ontvangen van een stijgend aantal optredens van politie noch van een stijging van het aantal overtredingen. VAD was dus niet op de hoogte van deze stijgende tendens. De vraag is natuurlijk of die stijging te maken heeft met een verhoogde waakzaamheid en optreden van de politie, dan wel met een stijgend gebruik en stijgende overlast. Dat kan uit de cijfers niet opgemaakt worden. VAD geeft aan dat verdere analyse van de beschikbare cijfers en overleg met de sector onderwijs daarvoor noodzakelijk is.

Om trends doorheen de tijd in het middelengebruik bij jongeren op te volgen neemt VAD jaarlijks de leerlingenbevraging af. Voor wat betreft cannabis kan gesteld worden dat, op enkele kleine pieken in de periode 2007-2009 na, het *ooitgebruik* stabiel is gebleven. Misschien dat de recente lichte dalingen een voorbode zijn van een dalende trend maar dit kan pas in de eerstvolgende synthesesrapporten bevestigd of weerlegd worden. In tegenstelling tot het *ooitgebruik* wordt voor het *laatstejaar gebruik* geen aanzet tot een daling waargenomen. Het aandeel fluctueert nu al bijna 10 jaar rond 11%, op af en toe een kleine afwijking na. Ook voor regelmatig gebruik geldt een stabiel patroon over de jaren heen.

Wat betreft de leeftijd van de leerlingen blijkt uit de leerlingenbevraging dat het aandeel laatstejaar-gebruik in de oudste leeftijdsgroep de laatste jaren is gestegen. In de leeftijdsgroep 15-16 jarigen is het laatstejaarsgebruik sinds 2008-2009 vrij stabiel gebleven. Het aandeel bij de jongste leerlingen is steeds laag gebleven. Jongens en meisjes volgen voor laatste jaargebruik hetzelfde patroon, met ups en downs.

Ook al hadden de vorige gezondheidsdoelstellingen (2006-2016) met betrekking tot drugs een daling van gebruik vooropgesteld, voor cannabis en andere illegale drugs werd die doelstelling niet gehaald. Het is bijzonder moeilijk om hiervoor verklaringen te geven. Scholen investeren veel in zowel preventie van tabak, alcohol als cannabis en toch wordt enkel een daling van de tabak en alcohol waargenomen en blijft het gebruik van cannabis op eenzelfde niveau hangen.

In 2012 heeft VAD – op vraag van scholen en het werkveld (preventiewerkers) een standpunt over drugcontroles en meer bepaald het inzetten van drughonden op school, op papier gezet (www.vad.be/assets/1303). De klemtoon ligt op de controle met honden omdat dit het meest voorkomt op school. In die tekst staan cijfers van 2012 en die liggen heel wat lager dan de cijfers uit de Vraag om Uitleg. Het gaat ook over andere zaken (aantal controles versus aantal PV's). In 2015 vroeg VAD bij de federale politie recente cijfers op en werd duidelijk dat het niet evident is om cijfers met betrekking tot vaststellingen in en rond de school in kaart te brengen.

Bij problemen als gevolg van druggebruik wordt in eerste instantie, vanuit een drugbeleid op school, bekeken hoe men op basis van regels en afspraken, en procedures om deze toe te passen en op te volgen, druggebruik en druggerelateerde overlast (vb. dealen) kan voorkomen. Scholen worden ondersteund om in eerste instantie zelf initiatieven te nemen om eventuele problemen aan te pakken. Politieaanwezigheid of acties vanwege de politie zijn zeker niet de eerste keuze. Scholen moeten in eerste instantie een pedagogisch antwoord geven op eventueel druggebruik in en rond de school. Pas als die middelen zijn uitgeput kan het nodig zijn om ondersteuning van politie in te roepen. Daarbij is het zeker belangrijk dat hierrond goede afspraken worden gemaakt over aanpak en opvolging. Het mag niet de bedoeling zijn om jongeren te stigmatiseren en te isoleren op school. Zeker als het gaat om bezit of gebruik. Dealen is van een andere orde.

2. Nee, er zijn momenteel geen bijkomende acties gepland. Er wordt blijvend ingezet op preventie van druggebruik op school door een beleidsmatige aanpak te promoten. VAD werkt al jaren met de methodiek van een drugbeleid op school, waarbinnen aandacht is voor vier pijlers: regels en afspraken, educatie, begeleiding en structurele maatregelen. Die beleidsmatige aanpak vraagt een engagement van de hele school, inclusief directie. Ook CLB en ouders worden betrokken. Met een beleidsmatige aanpak werkt de school op een effectieve manier aan verschillende aspecten waaronder: leerlingen aanzetten tot niet gebruik, hen op een verantwoorde

wijze leren omgaan met genotsmiddelen, optreden bij grensoverschrijdend gedrag, het begeleiden van leerlingen die minder functioneren door middelenproblemen en door het nemen van maatregelen met een positieve invloed op het schoolklimaat.... Een doordacht beleid laat toe om een duidelijk standpunt in te nemen ten opzichte van diverse middelen en om op mogelijke problemen te anticiperen.

De VAD-Leerlingenbevraging, die in heel wat Vlaamse scholen wordt afgenomen, geeft de school een interessant instrument in handen om gebruik en visie van jongeren op genotsmiddelen (tabak, alcohol en andere drugs) te monitoren. Participerende scholen krijgen een rapport met de resultaten van hun school en aanzetten om preventief te werken of hun preventieve aanpak verder te versterken. Hiervoor participeren een of meerdere medewerkers van elke deelnemende school ook aan een vorming op VAD.

In de pijler educatie worden activiteiten en lessen naar de leerlingen geprogrammeerd. VAD werkte een leerlijn uit die rekening houdt met de ontwikkelingsfasen van leerlingen en hun kennis en ervaringen met genotsmiddelen. Voor alle graden en leerjaren is educatief materiaal voorzien. Hieronder enkele voorbeelden:

- ☐ "Friends en fun!" Over veilig uitgaan en middelengebruik. 15-18+/ risicovolle gebruikers
- ☐ "CRUSH" - Werken met jongeren rond relaties, alcohol en cannabis – 16-18 jarigen
- ☐ "Maat in de shit voor het onderwijs" – tweede graad SO

3. Nee, hieromtrent werd geen overleg gepleegd.

4. Uiteraard worden scholen en lokale overheden betrokken bij de preventie van middelengebruik. Zo bestaat de bovenvermelde methodiek drugbeleid op school al meer dan twintig jaar. Die beleidsmatige aanpak vraagt een engagement van de hele school, inclusief de directie, en betrokkenheid van CLB en ouders.

Zowel binnen de vorige actieplannen tabak, alcohol en drugs als binnen het strategisch plan 'Gezonder Leven' dat werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 8 september wordt geïnvesteerd in middelenpreventie in de settings lokale besturen en onderwijs. Via de intergemeentelijke preventiewerkers en de preventiewerkers binnen de CGG wordt op het terrein gewerkt naar lokale overheden en onderwijs. Voor de lokale overheden ligt het accent zeker op structurele maatregelen om de omgeving rond de school veilig te maken en jongeren positief te ondersteunen.